

ПРОГНОЗУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ РЕГЕНЕРОВАНИХ МАСЕЛ ТА МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Школа В.Ю.

Одним з шляхів вирішення сучасних проблем раціонального природокористування, враховуючи темпи зростання індустріального сектору економіки, збільшення транспортних засобів, нарощення енергетичних потужностей, є активізація діяльності щодо збору та переробки вторинної сировини на основі застосування технологій регенерації небезпечних речовин, що відповідають найвищим світовим стандартам.

Останні дослідження доводять, що у структурі відходів, які утворюються щорічно в Україні, значний обсяг припадає на відпрацьовані масла та мастильні матеріали, з яких близько 80 % нелегально скидається у навколишнє середовище, решта – використовується як паливо або спалюється. За даними ЄЕС у Європі скидається до 25% відпрацьованих масел, до 75% - збирають, з них 25% регенерується, 49% – використовується як паливо й 1% знищується. Закордонний досвід переконує, що відпрацьовані продукти нафтопереробки є не лише об'єктом утилізації, а й реальним джерелом поповнення масляних ресурсів, відновлення якості яких забезпечує повторне їх використання у господарській діяльності (табл. 1).

В нашій країні діяльність щодо регенерації масел знаходиться на стадії зародження. Основний фактор, що стримує розвиток такої діяльності, – це відсутність належної законодавчого забезпечення та дієвого фінансово-економічного механізму щодо системи збору, переробки та утилізації вторинної сировини. Автором запропоновано такі заходи, які повинні запроваджуватися на макроекономічному рівні:

– ліцензування діяльності щодо збору, утилізації та переробки відпрацьованих мастильних матеріалів;

– надання дотацій, субсидій, пільг в оподаткуванні підприємствам, що займаються регенерацією вторинної сировини як найбільш екологічно нешкідливим способом утилізації відходів;

– введення непрямого податку на мастильні матеріали, який буде становити основу фонду на природоохоронні заходи. Такий податок повинен складатися з двох тарифів: за забруднення навколишньо-

го середовища мастильними матеріалами та на покриття збитку від забруднення. Такий підхід дозволить запровадити гнучку політику ціноутворення шляхом звільнення споживачів від сплати частки тарифу (за збитки) при умові здачі відпрацьованого продукту в обсязі 50% обсягу мастила, що ним придбається;

– запровадження обліку мастильних матеріалів фізичними та юридичними особами в процесі господарської діяльності (зокрема, моторних масел).

Таблиця 1 – Шляхи використання регенерованих масел

Види масел	Можливість використання	Специфічні умови
Індустріальні	±	в чистому виді або в суміші зі свіжим маслом тієї ж марки, крім випадків застосування їх як картерне змащення у двигунах
Автомобільні, регенеровані із присадкою	+	–
Автотракторні без присадок і дизельні	+	–
Авіаційні	±	залежно від типу двигуна відповідно до вимог експлуатації
Компресорні	±	залежно від типу компресору. Для компресорів низького й середнього тиску – в суміші зі свіжим маслом у співвідношенні 1:4
Трансформаторні	+	–

+ – масло, яке відповідає нормам стандартів на свіжі масла з урахуванням допустимих відхилень, можна застосовувати по прямому призначенню;

± – можливе застосування масла, яке відповідає нормам стандартів на свіжі масла з урахуванням допустимих відхилень, за певних умов.

За прогнозними розрахунками державна підтримка та запровадження відповідної державної політики, врегулювання нормативно-правових аспектів сприятиме скороченню інноваційно-інвестиційного циклу та стрімкому переходу до стадії зростання, тривалість якої має довгострокову перспективу. Це дозволить вирішити питання швидкого повернення інвестованих ресурсів, раціонального природокористування, забезпечення наявності постійного джерела фінансування природоохоронних заходів за рахунок накопичення відповідного фонду, зменшення податкового тиску на суб'єктів господарювання щодо податку за забруднення навколишнього середовища шляхом розширення бази оподаткування.